

באחותה.

ומקשינן: **הא כבר תנינא** להא **חדא זימנא** [לעיל כ א]: **אחותה כשהיא יבמתה — או חולצת או מתייבמת!**

ומשינן: **צריכא** לחזור ולשנותה גם כאן.

דאי אשמועינן רק **התם**, יש לומר שרק שם, כשהיא נופלת לפני אח אחד בלבד, היא מותרת **משום דליכא למיגזר משום אח שני**.

אבל הכא, שנופלת לפני שני אחים, **דאיכא למיגזר** שלא להתיר לאח זה את האחות של הערוה, **משום אחיו השני**, כדי שלא יטעה ויבוא גם הוא לייבם, ולגביו היא אסורה באיסור אחות זקוקתו — **אימא לא** נתיר לאח שנופלת לו אחת האחיות שהיא ערוה.

ואי אשמועינן הכא, הייתי אומר שרק כאן היא מותרת, **משום דאיכא אח שני** שהוא אינו מייבם, **דקא מוכח** איסור אחות זקוקה.

אבל התם דליכא שני, ולא מוכח שם שיש איסור אחות זקוקה, **אימא לא** לייבם את אחותה, כדי שלא יבואו לטעות ולהתיר אחות זקוקה.

לכן **צריכא שניהם**.

שנינו במשנה: היתה אחת מהן אסורה עליו **איסור מצוה** או איסור קדושה, חולצת ולא מתייבמת.

והוינן בה: **הא נמי תנינא** [לעיל כ א]:

כח-ב **איסור מצוה ואיסור קדושה — חולצת ולא מתייבמת!**

ומשינן: **התם** [לעיל בפרק שני] מדובר באיסור מצוה לחוד.

אבל **הכא** מדובר באיסור מצוה, ובאיסור אחותה של זקוקה.

ולכן, **סלקא אדעתין אמינא**, הייתי מעלה על הדעת, ליקום, שיעמוד איסור מצוה במקום איסור ערוה, שיחשב הדבר כאילו האחות האסורה באיסור מצוה היא ערוה [בגדרי דרבנן, ותהיה אחותה אחות ערוה מדרבנן, ולא תחשב כאחות זקוקה, שגם הוא איסור דרבנן].

ותתייבם האחות של איסור מצוה.

קא משמע לן שאין אחותה של איסור מצוה מתייבמת, לפי שהיא אחות זקוקה.

ותמהינן על תירוץ הגמרא: כיצד הייתי מעלה על הדעת לומר ותתייבם?!

והרי כיון דמדאורייתא איסור מצוה רמא קמיה, היא נופלת — **קא פגע באחות זקוקתו!**

ומשינן: הכי **סלקא דעתך אמינא**: הרי איסור אחות זקוקה איסורו הוא רק מדרבנן, והייתי מעלה על הדעת **משום מצוה** של יבום **עבוד רבנן** תקנה להחשיב איסור מצוה כאיסור ערוה, ותתייבם אחותה, **קא משמע** לן, שלא עשו כן, ואחותה אינה מתייבמת.

שנינו במשנה: **היתה אחת מהן אסורה על זה איסור ערוה**, והשניה אסורה על זה איסור ערוה — האסורה לזה מותרת לזה, והאסורה לזה מותרת לזה.

והוינן בה: אחרי שכבר שנינו בשתי יבמות

לשתיהן להתייבם היות ותררווייהו מוכחי
אהדדי!

מזה שזה מייבם דוקא את זאת וזה מייבם
דוקא את זאת, רואים אנשים שהשניה ערוה
על כל אחד מהם, ולא יבואו להתיר אחות
זקוקה.

אבל אידך, ברישא, שרק לאחד משני האחים
אסורה האחות באיסור ערוה, הייתי אומר
שלא התירו לו לייבם, כדי שלא יטעו להתיר
גם לאחיו.

לכן **צריכא** לשניהם.

שנינו בסוף המשנה: **זו היא שאמרו** אחותה,
כשהיא יבמתה, או חולצת או מתייבמת.

והוינן בה: **זו היא** — **למעוטי מאי?**

ומשנינן: **למעוטי איסור מצוה לזה, ואיסור
מצוה לזה**, ששתייהן חולצות ולא מתייבמות,
משום שהן אחות זקוקה, שהרי מן התורה
שתייהן נופלות ועומדות ליבום.

והוינן בה: **הא תו למה לי?** למה הוצרך
התנא לחזור ולשנות באופן שאחת מהן היא
באיסור מצוה לכל אחד מהאחים, והרי היינו
הך הוא! **כי מזה לי אם** אחת מהן באיסור
מצוה **לחד, מזה לי לתרי אחים!**

ומשנינן: **מזה דתימא, כי לא אמרינן "אוקי
איסור מצוה במקום איסור ערוה"**, כדי
להתיר את אחותה, וכמו שהסברנו לעיל,
דוקא **היכא דאיכא למיגזר משום** האח
השני, שלא נבוא להתיר גם לו לייבם, ויפגע
באחות זקוקה.

אחיות שנפלו לפני שני אחים, ועל יבם אחד
מבין השניים היתה האחת אסורה עליו
באיסור ערוה, שמותר לו לאח הזה לייבם
את אחותה —

הא תו, זה שחזר ושנה התנא כאשר יש שני
אחים, ולפני כל אחת נופלות שתי האחיות,
ולכל אחד מהם אחת מהן היא ערוה —
למה לי? והרי היינו הך!

כי **מזה לי אם** נפלו שתי אחיות כשהאחת
מהשתיים ערוה רק **לחד אח**, **מזה לי** נפלו כך
לתרי, שלפני שני אחים כל אחת ערוה לאחד
מהם!?

ומשנינן: **צריכא** לשניהם.

דאי אשמועינן התם, את הרישא, שרק לפני
אח אחד אחת מהן היא ערוה, אבל לאח
השני שתייהן אחיות רגילות, הייתי אומר
שמותר לאח הזה לייבם, **משום דאיכא אח
שני** שאינו יכול לייבם אלא רק לחלוץ.

דמוכח שם, שיש איסור אחות זקוקתו, שלכן
היא אסורה לאח השני. ומה שהיא מותרת
לאח הראשון זה בגלל שאחותה היא ערוה,
ואין היא אחות זקוקתו.

אבל הכא, דליכא אח שני דקא מוכח מכך
שהוא אינו מייבם שיש איסור אחות זקוקתו,
שהרי כאן שניהם מייבמים, **אימא לא** התירו
לשניהם לייבם, כדי שלא יבואו להתיר אחות
זקוקתו.

ואי אשמועינן הכא, בהמשך המשנה,
ששתייהן מתייבמות כשלכל אחת נופלת אחת
מהאחיות כשהיא ערוה ואחותה אינה ערוה,
הייתי אומר כי **אדרבה**, דוקא כאן, מותר

כי אין על אחות ערוה איסור של "אחות זקוקתו", לפי שאין הערוה זקוקה ליבום כלפי האח שהיא אסורה לו, ונמצא ששני האחין מייבמים את שתי האחיות.⁽¹⁾

ורב יהודה מתרגם, שונה ומעמיד את שני הכללים של ה"אסורה לזה מותרת לזה", ואת "אחותה שהיא יבמתה חולצת או מתייבמת", רק באותן עריות שהן ברשימה החל מחמתו ואילך.

אבל את שיתא בכי דרישא, את ששת העריות הראשונות מתוך החמש עשרה, הוא לא שונה בכלל "האסורה לזה מותרת לזה".

מאי טעמא?

ביון דבתו, שהיא הראשונה ברשימת הקבוצה של ששת העריות של "בת" [בתו ובת בתו ובת בנו, בת אשתו ובת בתה ובת בנה] רק באונסין הוא דמשכחת לה, כי רק אם אנסו האחים את האמה של הבנות אני קורא בשתי הבנות האחיות "האסורה לזה מותרת לזה".

אך בנשואין — לא משכחת לה. שהרי אם נשא אחד האחים את אמן של שתי הבנות האחיות, אין האח השני יכול לשאתה, כי היא נאסרת עליו באיסור אשת אח. ורק אם

אבל היבא דליבא למיגזר משום שני, היות ולשניהם אחת מהן אסורה באיסור מצוה, אימא:

להאי אח אוקימנא איסור מצוה במקום איסור ערוה, שתחשב איסור מצוה כאיסור ערוה, ולא תאסר אחותה משום אחות זקוקה, וגם להאי אח השני [אוקימנא] איסור מצוה במקום איסור ערוה, ולייבמו שניהם.

קא משמע לן שגם בשניים לא העמדנו איסור מצוה במקום איסור ערוה.

אמר רב יהודה אמר רב: וכן תני רבי חייא:

בכולן, בכל חמש עשרה העריות השנויות במשנה הראשונה בפרק ראשון, אם נפלו שתי אחיות לפני שני אחים, כשאחת ערוה לזה והשניה ערוה לזה —

אני יכול להיות קורא בהן את שני הכללים שנתנו חכמים במשנתנו בשתי אחיות שנופלות ליבום לפני שני אחים.

א. האחיות האסורה לזה — מותרת לזה, לאח האחר, שאינה ערוה לו.

ב. ואחותה של ערוה, כשהיא יבמתה [והיינו, שנופלת ליבום יחד עמה] — חולצת או מתייבמת.

1. וכך הן חמש עשרה האפשרויות, שמתקיימים בהן שני הכללים:

הכלל האחד, שכל אח מייבם את אחת האחיות, ואסור בשניה.

והכלל השני, שאחות הערוה מתייבמת. א. בתו.

שנים מתוך ארבעה אחים אנסו אשה אחת, וכל אחד הוליד ממנה בת.

הכלל האחד, שכל אח מייבם את אחת האחיות, ואסור בשניה.

והכלל השני, שאחות הערוה מתייבמת. א. בתו.

שנים מתוך ארבעה אחים אנסו אשה אחת, וכל אחד הוליד ממנה בת.

שנים מתוך ארבעה אחים אנסו אשה אחת, וכל אחד הוליד ממנה בת.

ואינה זקוקה לו כלל.

נמצא, שכל אחד מן האחים מייבם את אחת האחיות המותרת לו, אך אסור בשניה מחמת שהיא ערוה לו.

וכך אני מוצא את שני הכללים:

האסורה לזה מותרת לזה.

ואחותה של ערוה כשהיא יבמתה, חולצת או מתייבמת.

אך אפשרות כזאת קיימת רק אם אנסו שני האחים אשה אחת, שאז יכולים הם להוליד ממנה שתי אחיות כשרות.

אך אם נשא אחד האחים אותה, היא נאסרת על כל אחיו באיסור כרת של אשת אח, ואסור לאח השני לבוא עליה. ואם יבוא עליה, תהיה הבת השניה ממזרת, ותהיה אסורה לכל האחים.

ב. בת בתו.

לשנים מארבעת האחים היתה בת, והיו שתי הבנות בנות דורות.

נישאו בנות הדורות, בזו אחר זו לאדם אחד, וכל אחת מהן הולידה ממנו בת.

נמצא שיש לפנינו שתי נכדות אחיות של שני אחים.

הלכו שתי הנכדות האחיות, ונישאו לשני האחים האחרים.

אחר כך מתו בעליהן, ונפלו שתי הנכדות האחיות לפני שני האחים.

נמצא, שלפני כל אח נופלת נכדתו, בת בתו, שהיא ערוה לו, ואחותה, שהיא מותרת לו.

ג. בת בנו.

שני בנים של שנים מן ארבעת האחים [שהם בני דודים] נשאו אשה אחת, בזה אחר זה, והולידו ממנה, כל אחד, בת אחת.

נמצא, שיש לפנינו שתי נכדות אחיות של שני אחים.

הלכו שתי הנכדות האחיות ונישאו לשני האחים האחרים.

אחר כך מתו בעליהן, ונפלו שתי הנכדות

האחיות לפני שני האחים.

נמצא, שלפני כל אח נופלת נכדתו, בת בנו, שהיא ערוה לו, ואחותה, שהיא מותרת לו.

ד. בת אשתו.

אדם זר נשא שתי נשים, והולידו לו כל אחת משתי הנשים בת אחת, והרי שתי הבנות אחיות.

ומת אותו הבעל, או גירש את שתי נשותיו. הלכו שתי הבנות האחיות, ונישאו לשנים מארבעת האחים.

ואילו שתי נשותיו, האמהות של בנותיו, נישאו לשני האחים האחרים.

ומתו שני האחים שנשאו את הבנות, והרי הן נופלות לפני שני האחים האחרים, הנשואים את אמהותיהן.

ונמצא, שלפני כל אח נופלת בתה של אשתו, שהיא ערוה עליו, ואחותה, שהיא מותרת לו.

וכמו כן,

ה. בת בנה של אשתו.

ו. בת בתה של אשתו.

כשהן היו שתי אחיות מן האב ולא מן האם, ונישאו לשני אחים, ומתו, ונפלו לפני שני האחים האחרים, ואחת מותרת לזה והשניה לאחר.

ז. חמותו.

ארבעה אחים, ששנים מהם נשאו נשים בנות — דודות, שהיו אמותיהן אחיות,

ונמצא שהיו חמותיהן של שני האחים — אחיות.

והלכו אותן שתי אחיות, שכל אחת מהן היא חמותו של אחד האחים, ונישאו לשני האחים הנותרים.

ומתו האחים, ונפלו שתי האחיות לייבום לפני שני האחים, כאשר כל אחת אסורה לאחד מהם באיסור ערוה של חמותו, ומותרת לאחיו השני.

ח. אם חמותו.

ארבעה אחים שהיו אמות — חמותיהם של שנים מהם אחיות,

והלכו אותן אמות – החמות שהיו אחיות ונישאו לאחים הנותרים,

ומתו האחים, ונפלו כל אחת לפני בעל – נכדתה, שאסורה לו בערוה, ולפני אחיו שמתרת לו.

ט. אם חמיו.

ארבעה אחים שהיו אמות – חמיהם אחיות, ונישאו אמות חמיהם לשני האחים הנותרים. ומתו האחים, ונפלו אמות – חמיהם לפניהם לייבום,

כשכל אחת אסורה לאחד מהם ומותרת לשני.

י. אחותו מאמו.

שתי נשים נישאו בתחילה לאיש אחד, והולידו ממנו שתי בנות [שהן שתי אחיות מהאב].

לאחר מכן הלכו שתי אותן הנשים, ונישאו לאיש אחר, והולידו ממנו שני בנים [שהם שני אחים מהאב].

ולאותו איש אחר היו עוד שני בנים, שנוולדו לו מאשה אחרת.

נמצא מעתה, ששני הבנים של אותן שתי נשים, הם אחיהם – מהאם של שתי בנותיהן, והם גם אחיהם מהאב של שני הבנים של האיש האחר, מהאשה האחרת.

הלכו שתי בנותיהן ונישאו לשני בניו של האיש האחר מהאשה האחרת, ומתו שניהם, ונפלו שתי בנותיהן לפני שני בניהם.

כאשר שתי בנותיהן הן אחיות מהאב, ושני בניהם הם אחיהם מהאם [לכל אחד אחות אחת]. ולכן, כל אחד מבניהם יכול לייבם האחד את בתה של השנייה, שאינה אחותו.

ואין היא אסורה עליו משום אחות זקוקה כי אחותה הרי היא אחותו מהאב, ואין היא זקוקה לו.

יא. אחות אמו.

שתי נשים נישאו לאיש אחד, והולידו ממנו

שתי בנות שהן אחיות – מאב.

לאחר מכן, נישאו שתי הנשים הללו לאיש אחר וגם ממנו הולידו שתי בנות.

והלכו שתי בנותיהם מהאיש האחר ונישאו [זו אחר פטירת זון] לאדם אחר וילדו לו שני בנים, שהם אחים מאב.

ולאותו אדם היו שני בנים נוספים מאשה אחרת.

והלכו שני הבנים מהאשה האחרת, ונישאו את זוג האחיות הראשון [שהם אחיותיהם מאם של זוג האחיות השני], ומתו.

ונפלו נשותיהם, שהן זוג האחיות הראשון, לפני אחיהם – מאב, כאשר אמהותיהם של שני היבמים הן הזוג השני של האחיות, שהן אחיותיהם של הזוג הראשון, מאם.

ונמצא, שלגבי כל אחד מהיבמים נופלת אחות אמו האסורה לו, ואחותה של אחות אמו המותרת לו.

יב. אחות אשתו.

עיינן בשרטוט בסוף חלק ראשון.

יג. אשת אחיו מאמו.

אדם אחד נשא שתי נשים, ולכל אחת היה בן מבעל קודם, וילדו לו כל אחת שני בנים.

הלכו שני הבנים החורגים שלו, שהם אחי בניו מאם, ונישאו שתי אחיות, ומתו.

הלכו שני בניו, אחד מאשתו האחת, ואחד מאשתו השנייה, ונישאו את שתי הנשים האחיות, ומתו.

והרי הן נופלות לפני שני האחים הנותרים, כאשר כל אחת מהן היא אשת אח מאם לאחד, ונכרית לאחר.

יד. אשת אחיו שלא היה בעולמו

מבואר בכיור הגמרא.

טו. כלתו.

שני בנים של שנים מארבעת האחים נשאו שתי אחיות, ומתו.

לקחו שני האחים האחרים את הכלות

בפלותא — לא קא מיירי רבי חייא.

ורב ספרא מתרגם: אף אשת אחיו שלא היה בעולמו, ומשכחת לה כשיתא אחים, ונמצאת אפשרות שכזאת בששה אחים, ואליבא דרבי שמעון.

וסימניך לששת האחים: מת נולד וייבם, מת נולד וייבם.

תחילה היו ארבעה אחים יחד בעולם, ראובן שמעון, לוי ויהודה.

ושנים מהאחים, **ראובן ושמעון**, היו נשואין שתי אחיות.

ושנים אחרים, **לוי ויהודה**, היו נשואין שתי נכריות.

מת האח הראשון, ראובן, שהיה נשוי אחת האחיות.

ונולד האח החמישי, יששכר, ומצא את אשת הראשון כשהיא לא מיובמת, ונאסרה עליו עולמית כדין אשת אחיו שלא היה בעולמו.

ויבם לוי, שהוא האח השלישי מארבעת האחים הראשונים, את אשת ראובן, האח הראשון.

מת שמעון, שהוא האח השני, הנשוי את האחיות השניה.

נולד זבולון, שהוא האח השישי, ומצא את אשת הראשון כשהיא מיובמת, והיא אינה נאסרת עליו לפי רבי שמעון [״יבם ואחר כך

הראשון אנס תחילה, יתכן שהשני נשא אותה.

ולדעת רב יהודה רק באפשרויות של שני הכללים **בנשואין** — **קמיירי**, שונה התנא במשנה.

אך באפשרויות של שני הכללים שיתכנו רק **באונסין** — **לא קא מיירי!**

וכיון שאת ״בתו״, שהיא הראשונה בקבוצת שש העריות שהן מסוג ״בתו״, לא יתכן למנות אלא באונסין, הוא לא הכליל את כל הקבוצה הזאת בכלל הזה.

ואילו **אביי** — **מתרגם**, שונה ומעמיד, אף את **בתו מאונסתו**, שאני קורא בה ״האסורה לזה מותרת לזה״.

כיון דאשכוחי משכחת לה, היות שאני מוצא אפשרות כזאת, שבאונס אני קורא ״האסורה בזה מותרת בזה״ בכל חמש עשרה הנשים, ואפילו בבתו, אני קורא זאת ככולן, כל אחת לפי המקרה שאפשר למצוא בה.

אי בעיא, אם רצונך — **מן האונסין תהוי.**

אי בעיא, אם רצונך — **מן הנשואין תהוי.**

אבל אשת אחיו שלא היה בעולמו — **לא קוראים בה ״האסורה לזה מותרת לזה״.**

מאי טעמא?

כיון דרק לרבי שמעון הוא דמשכחת לה, לקרוא בה ״האסורה לזה מותרת לזה״ [כמו שיתבאר להלן], ואילו **אליבא דרבנן לא משכחת לה**.

אחיות, שאחת היא כלתו של זה, והשנית כלתו של זה.

האחיות, ומתו. ונמצא שנופלות לפני שני האחים שתי

נולד"ן].

ויבם יהודה, שהוא האח השלישי את אשת שמעון, האח השני.

מתו לוי ויהודה, האח השלישי והאח הרביעי, **בלא בנים**, ונפלו להו שתי האחיות קמי לפני **יששכר וזבולון**, האח החמישי והאח הששי.

וכך אני קורא באשת אחיו שלא היה בעולמו את שני הכללים:

א. **האסורה לזה מותרת לזה.**

ב. **ואחותה שהיא יבמתה** חולצת או מתייבמת:

ליששכר, האח החמישי — אסורה אשת לוי, שהיא האחיות שהיתה נשואה בעבר לראובן, האח הראשון, שהרי כשנולד יששכר הוא מצאה כשהיא לא מיובמת, אלא עומדת בזיקת ראובן, שלא היה עמו בעולמו, ונאסרה עליו עולמית באיסור אשת אחיו שלא היה בעולמו.

אך לזבולון, האח הששי — מותרת אשת לוי, שהרי כשנולד זבולון הוא מצאה כשהיא מיובמת ללוי, ולא נאסרה עליו מצד אשת אחיו ראובן, שלא היה בעולמו.

וזאת, לפי רבי שמעון, שמתיר ב"יבם ולבסוף נולד".

ואילו האחיות השניה, אשת יהודה, מותרת ליששכר, שהרי היתה לו ישיבה בעולם יחד עם שמעון, שהיה נשוי עם האחיות השניה.

אך היא אסורה לזבולון, כיון שנולד ומצאה כשאינה מיובמת, אלא נופלת משמעון, שלא

היה עמו בעולמו, ונאסרה עליו אז מדין אשת אחיו שלא היה בעולמו, שאסורה עליו עולמית.

וכאמור, אפשרות שכזו היא רק לרבי שמעון.

כי לפי רבנן, בכל ענין אסורות שתי האחיות על יששכר וזבולון, האח החמישי והאח הששי, כדין אשת אחיו שלא היה בעולמו.

היות וייבומן של האחיות על ידי האחים האחרים, אינו מונע את איסורן כאשת אחיו שלא היה בעולמו לאחים הנולדים.

והוינן בה: **למה לי לצורך שני הכללים הללו להגיע לייבם יהודה?** והרי גם **בלא ייבם יהודה נמי משכחת לה** לשני הכללים הללו, לגבי יששכר.

שאם מת ראובן ונולד יששכר, וייבם לוי את אשת ראובן. ואחר כך מת שמעון ולא התייבמה אשתו, ונולד זבולון, ומת לוי, ונפלו עתה אשת לוי ואשת שמעון לפני יששכר וזבולון —

הרי אשת לוי [שהיתה אשת ראובן, וייבמה לוי] אסורה על יששכר כדין אשת אחיו שלא היה בעולמו. ומותרת לזבולון, כיון שנולד אחרי שכבר ייבמה לוי.

ואילו אשת שמעון מותרת ליששכר, שהיה עמו בעולמו, ואסורה לזבולון שלא היה עמו בעולמו.

ונמצא שייבומו של יהודה לא הוסיף כלום, ואם כן, גם בחמשה אחים יש את האפשרות הזאת, ולא יזיה צורך העמדנו בשהה אחים?

ומשנינו: **משום צרה**. שרצה להשמיענו את

לוי ויהודה המיוכמות על ידם,, יחד עם צרותיהן, שהן צרות ערוה.

ונאסרו צרת אשת לוי [בעבר] ליששכר, והיא צרת ערוה, וצרת אשת יהודה [בעבר] לזבולון, והיא צרת ערוה.

וכגון שהיו צרות הצרות אחיות.

מתנתין

א. שלשה אחין, שהיו שנים מהן נשואין שתי נשים אשר ביחד הן נחשבות "זוג".

ואסור לאדם אחד לשאת את שתי "בנות הזוג", אלא רק "בת זוג" אחת מן השתים. כגון שהיו שני האחים נשואים:

שתי אחיות.

או אשה ובתה.

או אשה ובת בתה.

או אשה ובת בנה —

ומתו שני האחים שהיו נשואים את שתי בנות הזוג, ונופל הזוג כולו לפני האח השלישי, וכל אחת היא "בת זוגה של זקוקתו", ואסורה עליו.

הרי אלו חולצות ולא מתייבמות.

לפי שכל אחת מהן היא קרובה של בת זוגה הזקוקה לו, והאסורה עליו.

ורבי שמעון פוטר אותן אפילו מן החליצה.

הכלל שאסורה בזה מותרת בזה גם בצרה, ולכן נקט שייבמה יהודה לאשת שמעון, ומת יהודה, ונפלו אשת לוי ואשת יהודה לפני יששכר וזבולון יחד עת צרותיהן.

אשת לוי היא צרת אשת ראובן, שייבמה לוי, וכיון שאשת ראובן אסורה על יששכר משום אשת אחיו שלא היה בעולמו, ההיא אוסרת גם את צרתה.

ואשת יהודה היא צרת אשת שמעון, שייבמה יהודה, ואשת שמעון אסורה על זבולון משום אשת אחיו שלא היה בעולמו, ואוסרת את צרתה.

וכגון שהיו אשת ראובן ושמעון נכריות, ואילו אשת לוי ויהודה אחיות, וכך אני קורא בנשי לוי יהודה שהן צרותיהן של נשות ראובן ושמעון, והן שתי אחיות, האסורה בזה מותרת בזה, ואחותה שהיא יבמתה מתייבמת.

והוינן בה: הא תינת צרה.

צרה דצרה — מאי איכא למימר?

והרי גם צרות צרותיהן נשנו במשנה, ותני רבי חייא שבכל האופנים השנויים במשנה אני קורא את שני הכללים הללו!?

ומשנינן: כגון שהיו עוד שני אחים, גד ואשר.

דהדר שחזרו ויבמינהו נמי גד ואשר, לנשותיהן של לוי ויהודה, [שהיו צרותיהן של נשות ראובן ושמעון, ונאסרו מדין צרת ערוה], והיו להם נשים נוספות.

ומתו גד ואשר, ונפלו נשותיהן, שהן אשת

הקודמת בראש הפרק, ואם כן, **הא תו זה** שחזר התנא ושנה דין זה שוב במשנתנו — **למה לי? הרי היינו חד, כבמשנה הקודמת הוא!**

ומשנינן: **לרבי שמעון איצטריך התנא להשמיענו זאת שוב.**

כי **סלקא דעתך אמינא**, הייתי מעלה על הדעת, **הואיל ואמר רבי שמעון: שתי אחיות לא חולצות ולא מתייבמות**, אם כן —

לגזור כשאחת האחיות היא ערוה, שלא ייבם את אחותה, **משום ב' אחיות דעלמא**. והיינו, כדי שלא יבואו להתיר לייבם אחת מהן אפילו כשאין אחת מהן ערוה.

קמשמע לן התנא שלא גזרו במקום שאחת מן האחיות ערוה, אלא האחיות המותרות, מתייבמת.⁽²⁾

עוד שנינו במשנה: **איסור מצוה או איסור קדושה, חולצות ולא מתייבמות.**

כיון שדין זה והדין הקודם לו, הם דבר כט-א חידוש רק לרבי שמעון [עיי'ן הערה בעמוד הקודם].

שהרי הצורך של התנא לחזור ולשנות אותם כאן, על אף שכבר נאמרו במשנה הקודמת, הוא כדי לומר אותם גם לפי רבי שמעון —

הילכך תמהה הגמרא: מדוע שתיהן צריכות חליצה?

והא אמר רבי שמעון: שתי אחיות לא חולצות ולא מתייבמות!

משום שהוא דורש את הפסוק "לצרור" לדבר חידוש, שכל צרות ערוה, שנעשו צרות זו לזו בזיקה, הרי הן פטורות אפילו מן החליצה.

ב. **היתה אחת מהן, משתי האחיות, אסורה עליו איסור ערוה —**

אין היא זקוקה לו כלל, ואחותה אינה נאסרת משום אחות זקוקתו.

ולכן, הוא **אסור רק בה**, שהיא ערוה עליו, ומותר באחותה.

ג. היתה אחת מהן אסורה עליו **איסור מצוה**, שהן "שניות" לעריות, שנאסרו מדרבנן, או **איסור קדושה**, של איסורי כהונה, שהן חייבי לאוין — שתיהן **חולצות ולא מתייבמות.**

גמרא

תניא: רבי שמעון פוטר בשתייהן מן החליצה ומן הייבום.

שנאמר: [ויקרא יח] "ואשה אל אחותה לא תקח לצרור".

בשעה שנעשו שתי אחיות [או שתי בנות זוג אחרות, כמפורט במשנה], צרות זו לזו בשעת הזיקה, ששתייהן זקוקות ליבם — לא יהא לך ליקוחין אפילו באחת מהן.

עוד שנינו במשנה: **היתה אחת מהן אסורה עליו אסור ערוה — אסור בה ומותר באחותה.**

והוינן בה: הרי דין זה ממש נשנה במשנה

2. ואף על גב שדבר זה גם הוא נכלל בדברי המשנה הקודמת, הזהים לדברי המשנה כאן,